

Nr 47

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckt motion angående möjligheterna att omforma den allmänna varuskatten till en flexibel och konjunkturanpassad utjämningskatt.

I en inom riksdagen väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, II: 559, av herr *Elmwall* har hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj: t måtte anhålla om utredning av möjligheterna att omforma den nuvarande allmänna varuskatten till en flexibel och konjunkturanpassad utjämningskatt i enlighet med vad i motionen anförts».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionen framförda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför inte lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

I motionen erinras inledningsvis om att i direktiven till skattesystemutredningen uttalats bl. a., att den allmänna varuskatten bör ses som ett bestående element i skattesystemet. Denna överarbetning bör ha till syftemål att även beakta principen om att skatt skall erläggas efter skattekraft, en princip, vars tillämpning brustit i det nuvarande skattesystemet. Enligt motionärens mening bör den allmänna varuskatten överflyttas från detaljhandelsledet till partihandelsledet. I detta sammanhang borde även möjligheterna övervägas att undantaga vissa livsviktiga konsumtionsvaror, t. ex. livsmedel, från allmän varuskatt.

En av de största frågorna i samband med den allmänna varuskattens inpassning i skattesystemet är emellertid dess konjunkturpolitiska roll. Varuskatten borde anpassas till konjunkturläget och således utformas flexibel. Detta skulle innebära att varuskatten finge spela rollen av en utjämningskatt, som direkt skulle anslutas till ett upprättat konjunkturindex. Vid tider av överkonjunktur då det ur samhällsekonomisk stabiliseringssynpunkt är angeläget att suga upp köpkraftsoverskott skulle skattesatsen följaktligen ligga på en relativt hög nivå. Vid avmattningsslägen skulle skattesatsen å andra sidan reduceras. Svårigheterna att bringa ett dylikt skattesystem att fungera torde icke vara oöverstigliga, i synnerhet inte om skatten hade karaktären av en partihandelsskatt.

Det bör emellertid närmare övervägas vilket organ som lämpligast skall kunna handhava beslutanderätten över en sådan utjämningskatt. Lämp-

ligen kunde t. ex. riksbanksfullmäktige eller riksgäldsfullmäktige eller ett organ, sammansatt av representanter för båda dessa nämnda fullmäktigeinstitutioner, anförtros uppgiften att efter konjunkturutvecklingen och inom ramen för av riksdagen beslutade bestämmelser styra en sådan utjämnings-skatt.

Utskottet

I den förevarande motionen föreslås att en utredning tillsättes i syfte att undersöka möjligheterna att omforma den allmänna varuskatten till en flexibel och konjunkturanpassad utjämningskatt. Därvid bör enligt motionärens mening särskilt prövas, vilket organ som lämpligen skall handha beslutanderätten i fråga om en sådan utjämningskatt. Motionären har för sin del ifrågasatt, om icke riksbanksfullmäktige eller riksgäldsfullmäktige eller ett av representanter för båda dessa institutioner sammansatt organ borde få till uppgift att efter konjunkturutvecklingen och inom ramen för av riksdagen beslutade bestämmelser styra en sådan utjämningskatt.

Utskottet vill för sin del erinra om att frågan om den allmänna varuskattens konjunkturpolitiska roll torde komma att uppmärksammas av redan pågående utredningar. Sålunda har stabiliseringsutredningen i uppdrag att framlägga konkreta förslag rörande utformningen av praktiska, ekonomiskpolitiska åtgärder i syfte att bevara den fulla sysselsättningen och ernå samhällsekonomisk balans. Enligt direktiven för utredningen bör den pröva den betydelse som beskattningens utformning kan ha för förverkligandet av uppställda målsättningar. Utredningen har också enligt direktiven att undersöka de allmänna verkningarna bl. a. på lönepolitiken av sådana konsumtionsbegränsande åtgärder som en allmän omsättningskatt.

Frågan om den allmänna varuskattens roll i konjunkturpolitiken torde vidare komma att belysas av allmänna skatteberedningen.

Den i motionen skisserade skatteformen bygger på den förutsättningen att skatten till betydande belopp skall kunna höjas eller sänkas utan beslut av riksdagen. På grund härav måste utskottet hysa starka betänkligheter mot motionsförslaget. Någon anledning synes inte föreligga att låta frågan bli föremål för en särskild utredning, utan det resultat, som kan framkomma av det arbete som nu bedrivs inom pågående utredningar, bör avvaktas. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till den föreliggande motionen.

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Hagberg, Einar Eriksson, Spetz, fröken Ranmark, herrar Söderquist, Oscar Carlsson, Wörnberg, Sundin och Gösta Jacobsson; samt

från andra kammaren: herrar Brandt i Aspabruk, Allard, Kärrlander, Vigelsbo, Engkvist, Magnusson i Borås, Christenson i Malmö, Andersson i Essvik, Rydén och von Sydow.